

ИЗВЕШТАЈ О РАДУ СЛУЖБЕ ЗА ПРОЦЕНУ, ПРАЋЕЊЕ, ПОДРШКУ И ОБУКУ ХРАНИТЕЉСКИХ ПОРОДИЦА ТОКОМ ВАНРЕДНОГ СТАЊА ЗБОГ ЕПИДЕМИЈЕ ВИРУСА КОВИД 19

Стручна Служба ЦПСУ Београд је у току трајања ванредног стања свој рад организовала у складу са инструкцијама ресорног министарства, прилагођавајући остваривање своје улоге и активности специфичним околностима и неопходности поштовања приоритета у вези са смањењем ризика ширења заразе.

Праћење и подршка деци и младима, као и њиховим хранитељима првенствено су организовани кроз телефонске разговоре саветодавно – едукативног типа. Овај модалитет подршке је, поред безбедносних разлога, изабран као близак и доступан највећем броју хранитеља и деце с обзиром на различите нивое могућности коришћења средстава електронске комуникације. Поред овог модалитета породицама су електронски достављани различити едукативни материјали намењени одраслима и деци.

Структура телефонских разговора које су саветници обављали са децом, младима и хранитељима била је дефинисана у складу са приоритетним темама наметнутим специфичним околностима. Она је била осмишљена да прати кључне теме:

1. Здравствено стање свих чланова породице (има ли заражених вирусом SARS-CoV 2 који је изазвао епидемију КОВИД 19, има ли чланова породице који су у ризику због контакта са зараженима или боравка у ризичном подручју, других акутних болести или погоршања хроничних), које мере су предузете.
2. Функционалност у кризним околностима (како се породица носи са стресом, да ли користи ирационалне стратегије, да ли су у стању да са децом разговарају о околностима и буду им подршка, да ли одржавају дневну рутину, да ли су у стању да адекватно утичу на понашање деце).
3. Праћење наставног програма (колико хранитељи разумеју значај праћења наставе не само на образовном плану већ и као кључну активност у успостављању дневне структуре која повећава предвидивост и сигурност, колико су у стању да мотивишу и подрже децу, однос деце према електронској настави).
4. Материјална ситуација (има ли породица све неопходно, располажу ли новцем, имају ли своју мрежу подршке, да ли постоји хитна потреба за подршком), посебно значајно за старије сроднике.

5. Породице којима је потребна интензивнија подршка, које облике подршке саветник предлаже (интензивније телефонско саветовање, упућивање на друге услуге, пре свега на телефонске сервисе, у посебно ризичним ситуацијама кућна посета).

Интервенције саветника биле су у складу са проценама начињеним кроз овако структуриране разговоре са породицама. Током процеса развоја целокупне ситуације доминантне теме су се мењале.

Првих дана фокус је био на самој епидемији, помоћи породици да направи баланс између неопходности да се примене све прописане и неопходне мере и стварања могућности да се одржи функционалност породице у испуњавању свакодневних задатака. Захваљујући континуирано успостављеној сарадњи и одговорном односу хранитеља током ванредног стања није било заражене деце и младих, а из групе хранитеља заразила се само једна особа и то у специфичним околностима.

У складу са ситуацијом, највећи сет изазова био је везан за бригу о здрављу хронично оболеле деце и хранитеља, уз посебну пажњу посвећену њиховој заштити од инфекције. За одржавање континуитета процеса лечења су углавном налажена привремена решења, али је остала околност да су многе контроле биле одложене и да их сада треба реализовати.

Многа практична питања везана пре свега за функционисање породица у којима су хранитељи старији од 65 година и начине подизања средстава за издржавање детета отварала су се пред саветницима, тако да су у почетку многе интервенције биле усмерене ка разрешавању ових проблема који су захтевали прикупљање и пренос информација, посредовање код надлежних инситууција и подршку у креирању изводљивих решења.

У складу са улогом наше установе, кључни аспект рада у овом периоду представљала је психосоцијална подршка хранитељима да се носе са стресом изазваним овим околностима и да у томе на адекватан начин буду подршка деци. Ова врста саветодавног рада укључивала је и директан рад са децом.

Подршка је у првим данима посебно интензивирани и наишла је на позитиван одговор породица. У околностима планетарне кризе порука да неко брине о њима и да им је стално доступан допринела је редуковању страха одраслих, који су на тај начин могли да у већој мери буду ослонац деци. Саветници су сада доживљавани као неко ко и сам дели исто искуство и изазове кроз које пролазе сва људска бића, па су хранитељима као људи постали ближи. То не само да није довело до урушавања професионалног ауторитета саветника већ га је и значајно ојачало.

Породице су подстицане да, колико год је то могуће, одрже дневну структуру да би допринеле доживљају предвидивости који у овим околностима није било лако очувати. Већа присутност хранитеља у породици, заједничке активности у којима су и деца имала своје место су највећем броју деце чинила пријатно искуство. У мањем броју породица, у којима су међусобни односи већ били озбиљно компромитовани, нужност провођења дана у истом простору допринела је ескалацији кризе. Ипак, захваљујући интензивирању подршке саветника у коју су се директно укључивали и супервизори, током ванредног стања није било ниједног хитног премештаја.

Са друге стране, без обзира на комплексне околности реализовано је више нових смештаја и то 4 у Београду и по један у Шапцу и Лозници. Приликом реализације смештаја примењивана је инструкција ресорног министарства о обавезном тестирању на КОВИД 19.

Уведен је систем размене информација на нивоу установе који је подразумевао дневне извештаје саветника упућене супервизору и руководиоцу службе, на основу којих је сваког радног дана генерисан дневни извештај о стању на терену и достављан директору. Овај извештај коришћен је за обавештавање министарства и предузимање неопходних мера. Поред тога, одржавани су редовни онлајн састанци са супервизорима и представницима радних јединица, да би се стање на терену пратило и на овај начин и доносили заједнички закључци. Оваква организација рада реализована је до 11.05.2020 године, када је поново започет рад из канцеларије и теренски обиласци.

Научене лекције из овог периода могу се сврстати у две групе:

1. Криза као могућност за препознавање и афирмацију личних и породичних снага - многе породице показале су управо капацитете да максимално мобилишу своје снаге, а деца и млади капацитете да преузму неке нове одговорности и прилагоде се на промене.
2. Флексибилност у коришћењу различитих модалитета у стручном раду, кроз коју се актуелизују већ изграђене компетенције стручних радника ствара значајне могућности стручног деловања у различитим околностима, па примену разноврсних техника и модалитета комуникације треба даље неговати и усавршавати.